

Karolina Nygren
Utvecklingsledare
08 124 57 236
Karolina.Nygren@ekero.se

Den interna kontrollen 2018, Socialnämnden

Dnr SN17/142-500

Socialnämndens uppdrag

Socialnämnden har Kommunfullmäktiges uppdrag att fullgöra kommunens uppgifter vad avser individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och insatser till personer med funktionsnedsättning. Nämnden ansvarar även för kommunens mottagande av nyanlända invandrare och mottagande av ensamkommande barn och unga. Uppdraget styrs av reglemente, mål, riktlinjer samt av lagstiftning.

Socialnämnden ansvarar för myndighetsutövning med utgångspunkt från lagstiftningen. I sin roll som beställarnämnd tecknar nämnden avtal och överenskommelser med utförare för utförande av tjänster.

Nämnden har att fastställa mål och riktlinjer för verksamheten, utarbeta förslag till budget inom anvisade ramar, besluta om långsiktig verksamhetsutveckling samt säkerställa att verksamheten har en god kvalitet.

Kvalitetssäkring

Socialnämndens uppdrag och ansvar för kvalitetssäkring och intern kontroll regleras bl a i Socialtjänstlagen och Kommunallagen.

Kommunallagen 6 kap § 7 som avser ”nämndernas ansvar för verksamheten” reglerar att nämnderna ska ”...se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt”. Den interna kontrollen ska säkerställa att verksamheten bedrivs säkert och med hög effektivitet inom lagstiftning och i enlighet med fastställda mål och riktlinjer.

Socialnämnden har fastställt ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Ledningssystemet beskriver bl a former för uppföljning och kontroll av mål och verksamhetsplanering, ekonomi och kvalitet. Utifrån en bedömning av risk och väsentlighet fastställs årligen en internkontrollplan för kontroller av processer och rutiner. Arbetet med internkontrollplanen har sin utgångspunkt från det av

Kommunfullmäktige fastställda reglementet för intern kontroll i Ekerö kommun (KFS 01:7).

Revisionens granskning av den interna kontrollen 2016

Revisionen genomför varje år granskning av den interna kontrollen. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamhet och ekonomi.

Av 2016 års revisionsrapport redovisas till stor del generella slutsatser avseende samtliga nämnder eller kommunen som helhet.

Sammanfattning;

- Det finns system för styrning och uppföljning av ekonomi, verksamhet och kvalitet inom samtliga nämnder. Uppföljningen bedöms vara strukturerad och systematisk.
- Målstrukturen inom kommunen innehåller flera olika nivåer och en mängd olika mål, vilket ställer krav på att det ska finnas system och rutiner för att möjliggöra en effektiv uppföljning. I rapporten konstaterar revisorerna att det totala antalet mål för nämnderna har ökat för år 2016 jämfört tidigare år, men att den sammantagna nivån är lägre än förra mandatperioden. Vidare anges att de mål som har en tydlig mätbarhet också har en tydligare och mer precis analys kring måluppfyllelsen.
- Kontroller och rapportering från förvaltningar till nämnder har skett som planerat på ett strukturerat och systematiskt sätt. Alla nämnders respektive förvaltningar har rapporterat slutgiltigt till nämnderna.
- Socialnämnden och Barn- och utbildningsnämnden står för det största ekonomiska överskottet 2016. Socialnämnden överskott förklaras delvis av lägre volymer än förväntat inom äldre- och funktionshinderområdet samt individ- och familjeomsorg.

Med utgångspunkt från revisionsrapporten bedömer socialkontoret att Socialnämnden i det fortsatta arbetet särskilt bör beakta att;

- Tydliggöra processen (deltagare, omfattning) kring arbetet med risk- och väsentlighetsanalys i arbetet med den interna kontrollen.
- Utveckla målstrukturen med fokus på mätbara mål.

Revisionens särskilda granskningsområden 2016

Revisionen genomför varje år särskild granskning av vissa områden. Under 2016 genomförs granskning avseende styrning och ledning av hemtjänstverksamheten (myndighetsutövningen). Granskningen syftar till att säkerställa att Socialnämnden har en ändamålsenlig styrning och ledning av hemtjänstverksamheten. Granskningen slutfördes och presenterades i december 2016. Sammanfattningsvis är bedömningen att Socialnämnden i allt väsentligt säkerställer en god biståndbedömning genom en ändamålsenlig styrning och ledning. Vissa förbättringsområden identifierades;

- Behov av att uppdatera riktlinjer för handläggning inom enheten för äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Säkra att verksamhetssystemet på ett mer effektivt sätt kan användas för att ta fram statistik, beviljade och utförda timmar på handläggarnivå mm.
- Säkerställa att fastställda genomförandeplaner registreras i verksamhetssystemet.
- Överväga en mer strukturerad uppföljning av kvaliteten i upprättade genomförandeplaner.
- I kommande bedömning av risker avseende myndighetsutövningen inom hemtjänst särskilt beakta hur underbemanningen på handläggarsidan påverkat förutsättningarna att arbeta i enlighet med rutiner och upparbetade tillvägagångssätt.

Socialkontoret har upprättat en plan för utvecklingsarbetet inom hemtjänsten för 2017-18. Planen identifierar tre utvecklingsområden inom hemtjänsten som prioriteras särskilt under perioden. Områdena är; fortsatt utveckling och implementering av verksamhetssystemet Combine, tydligare arbete kring beställningar (bl a genom införande av IBIC), uppdrag och styrning till utförare samt implementering av förändrad avgiftsmodell. Inom dessa områden omhändertas de förbättringsområden som revisionsrapporten uppmärksammat. Utvecklingsarbetet redovisas kontinuerligt till Socialnämnden i separat ärende.

Den interna kontrollen 2018 - Risk och väsentlighet

Mål och verksamhetsplanering

Former för uppföljning och kontroll

Risk inom området ”mål och verksamhetsplanering” kan vara att verksamhetsutveckling inte sker som planerat och/eller att utveckling inte sker i riktning mot fastställda mål.

I verksamhetsredovisningarna (per mars och augusti) redovisas pågående verksamhetsutveckling i riktning mot målen. Bedömning av måluppfyllelse vilken inkluderar riskbedömning görs i verksamhetsredovisningen och efter årets slut i verksamhetsberättelsen. Uppföljning av mål sker genom indikatorer. Uppföljning av nämndens verksamhetsplan sker efter årets slut. Större pågående projekt och utvecklingsaktiviteter av särskild vikt rapporteras i separata ärenden till Socialnämnden.

Nuläge

Socialnämndens mål för perioden 2016-2018 har sin utgångspunkt i Kommunfullmäktiges mål för Ekerö kommun. Varje mål är formulerat med viljeinriktning, mål och indikatorer. Målen är formulerade som strävansmål och kommer därför att vara desamma över hela gällande mandatperiod.

Socialkontoret har under året, utgående från mål och Socialnämndens verksamhetsplan, utarbetat verksamhetsplaner på enhetsnivå. Produktionsenhet Omsorg (intern produktion) har gjort motsvarande för den kommunala utförarverksamheten.

Med utgångspunkt från mål och verksamhetsplanering pågår ett stort antal aktiviteter. Ett urval av pågående och planerade aktiviteter redovisas i verksamhetsredovisningarna.

Större pågående projekt och/eller prioriterade utvecklings-/fokusområden har under året rapporterats separat till nämnden. Exempel på sådana redovisningar har avsett ”revidering av plattformen för socialtjänstens stöd till anhöriga” samt ”projekt avseende samordnat stöd för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar”.

Bedömning

Tillräckliga strukturer för löpande uppföljning av mål och verksamhetsplanering bedöms finnas, allt i enlighet med Ekerö kommuns styrsystem och Socialnämndens ledningssystem. Större pågående projekt och fokus-/utvecklingsområden av särskild vikt rapporteras som separata ärenden till Socialnämnden.

Med utgångspunkt från en bedömning av risk och väsentlighet bedöms ytterligare former för uppföljningar eller kontroller därutöver inte vara motiverade 2018.

Ekonomi

Former för uppföljning och kontroll

Risk att inte hålla budget kan kopplas till oförutsedda medborgarbehov, att beslutade kostnadsreduceringar inte ger effekt eller att beslutade investeringar blir dyrare än planerat. Riskbedömning görs i förslag till driftbudget.

Månadsvis uppföljning av ekonomi sker med redovisning av utfall och bedömning av resultatindikation för helåret. Vid två tillfällen (per mars och augusti) görs verksamhetsredovisningar vilka innehåller ekonomiskt utfall för perioden och ekonomisk prognos för helåret. Verksamhetsredovisningarna innefattar både drift- och investeringsbudget. Redovisning sker av volymer och nyckeltal.

Nuläge

Socialnämnden prognostiserar för 2017 ett positivt resultat.

Områden i budget för 2018 som bedöms vara särskilt exponerade för risk är bl a köp av externa platser i dygnetruntverksamhet, kostnader och intäkter för ensamkommande barn samt kostnader för försörjningsstöd för nyanlända som skrivits ut ur etableringstiden.

Bedömning

Strukturer för löpande uppföljning av volym- och prisförändringar med ekonomiska konsekvenser finns inom ramen för Ekerö kommuns styrsystem/Socialnämndens ledningssystem.

Månadsvis ekonomisk uppföljning inklusive uppföljning av volymer ger tidigt underlag för vid behov fördjupad analys av specifika områden. Denna månadsvisa ekonomiska avstämning av både kostnader och intäkter omfattar även nyanlända och ensamkommande barn och unga.

Vid behov fattar Socialnämnden beslut om fördjupad uppföljning och åtgärder. Med utgångspunkt från en bedömning av risk och väsentlighet bedöms uppföljningar eller kontroller 2018 därutöver inte vara motiverade.

Kvalitet

Former för uppföljning och kontroll

Risk kopplade till kvalitetsområdet kan vara att myndighetsutövning i enskilda ärenden inte följer lagstiftning, riktlinjer och rutiner. Det kan också vara att den enskildes beslut inte verkställs inom skälig tid. I övrigt kan det avse brister i tjänsternas kvalitet i utförarverksamheterna.

Uppföljning i myndighetsutövningen sker genom löpande och genom stickprovskontroller att dokumentation, utredning och beslut följer fastställda kriterier och riktlinjer. Uppföljning av verkställigheten av beslut sker genom löpande avvikelserapportering enligt fastställd rutin en gång per kvartal. Uppföljningen av att den enskilde får sina behov tillgodosedda sker genom handläggarnas uppföljning av insatsen, bl a genomförande-/vård-/behandlingsplaner.

Genom verksamhets-/avtalsuppföljning sker uppföljning av att tjänsternas utförande i verksamheten lever upp till avtalsreglerade krav, att utföraren har arbetssätt och rutiner som säkrar en god kvalitet samt att verksamheten som helhet har en god kvalitet.

Nuläge

Socialnämndens internkontrollplan för 2017 innehåller följande områden;

Augifter för korttidsvistelse och korttidstillsyn – Egenavgift tas ut i enlighet med regelverket.

Beställda insatser och kostnader – Beställda insatser och volymer överensstämmer med utförarens redovisning och ekonomiunderlaget.

Representation, kurser/konferenser, uppvaktning – Kostnader redovisas i enlighet med regelverket.

Barn och unga, uppföljning av placeringar – Placerade barn och unga får kontinuerliga besök av socialtjänsten.

Barn och unga, förhandsbedömning av anmälan/inkommen på annat sätt – Beslut om att inleda/inte inleda utredning fattas inom lagstadgad tid, 14 dagar.

Barn och unga, genomförda utredningar inom lagstadgad tid – Utredningar ska ha genomförts inom lagstadgad tid.

Ekonomiskt bistånd – Upprättad handlingsplan finns i samtliga ärenden.

Genomförandeplan boendestöd – Genomförandeplan finns i samtliga ärenden.

Projekt team NP – Projektet uppfyller projektmålen och medför inte kostnadspåverkan.

Läkemedelsgranskning SÄBO – Rutiner och riktlinjer för läkemedelshantering följs.

Socialkontoret har per augusti 2017 genomfört internkontrollen i enlighet med planen vilken visar på att fastställda processer och rutiner i stort följs. Ett område har inte kunnat följas upp enligt planen ”*Beställda insatser och kostnader*”. Anledningen är att utvecklingen av systemstöd som möjliggör uppföljning och kontroll av området fortfarande pågår.

Genomförd internkontroll visar att rutiner och processer inom kontrollerade områden till största del efterlevs. Resultatet av granskningen av ”*Genomförandeplan boendestöd*” visar dock på behov av förbättring. I endast 55 % av ärendena fanns en upprättad genomförandeplan. Samtliga utförare har uppmärksamats på bristerna.

Området ”*Ekonomiskt bistånd*” där antalet upprättade handlingsplaner följs upp kommer att mätas annorlunda under nästa år. Anledningen är att handlingsplaner inte upprättas i samtliga ärenden utan endast i ärenden som pågår över en längre tid.

”*Läkemedelsgranskning SÄBO*” där rutiner och riktlinjer gällande läkemedelshantering inom särskilt boende följs upp visar på vissa brister i efterlevandet av rutiner. Medicinskt ansvarig sjuksköterska har upprättat nya rutiner som följs upp under året.

Områden som visar på brister kommer därför att fortsätta följas och ingår i internkontrollplanen för 2018.

Vidare har avtals-/verksamhetsuppföljning genomförts inom vissa verksamheter och tjänster, allt i enlighet med internkontrollplan för avtals-/verksamhetsuppföljning:

”*Boendestöd*” – Utredning av förändringar kopplade till identifierade förbättringsområden pågår under hösten 2017.

”*Boende ensamkommande*” – Boendeenheterna för ensamkommande barn och ungdomar är ett fokusområde för IVO (Inspektionen för vård och omsorg) som besöker enheterna två gånger om året. Socialkontoret bedömer att denna uppföljning är tillräcklig.

"Särskilt boende för äldre" – Uppföljning enligt plan har genomförts och redovisats till Socialnämnden.

"Bostad med särskild service" – Uppföljningar på såväl Solbacken som föreningen Lugnet visar på behov av förbättring. Åtgärdsplaner och vidare uppföljning sker till Socialnämnden. Verksamheterna kommer att följas upp i kommande internkontrollplan för 2018.

Bedömning

Genomförd internkontroll har analyserats i socialkontorets ledningsgrupp. Utifrån analysen och bedömning av risk och väsentlighet föreslås internkontrollen för 2018 ske av nedan processer och kontrollområden. De brister som framkommit av 2017-års internkontroll finns beaktade i planen.

- *Barn och unga, uppföljning av placeringar* – Placerade barn och unga får kontinuerliga besök av socialtjänsten.
- *Barn och unga, genomförda utredningar inom lagstadgad tid* – Utredningar genomförs inom lagstadgad tid.
- *Barn och unga, förhandsbedömning av anmälan/inkommen på annat sätt* – Beslut om att inleda/inte inleda utredning fattas inom lagstadgad tid, 14 dagar.
- *Ekonomiskt bistånd* – Ärenden som pågår 6 månader eller längre ska ha en upprättad handlingsplan.
- *Genomförandeplan boendestöd* – Upprättad genomförandeplan finns i samtliga ärenden.
- *Beslut och beställningar* – Beställda insatser och volymer överensstämmer med utförarnas redovisning och ekonomiunderlaget.
- *Läkemedelsgranskning särskilt boende* – Rutiner och riktlinjer för läkemedelshantering följs.
- *Representation, kurser/konferenser och uppvaktning* – Redovisning av kostnader sker enligt regelverket.
- *"GDPR – Ny dataskyddsförordning* – Socialkontoret följer GDPR:s regelverk.
- *"Projekt "Team NP"* - Projektet uppfyller projektmålen och följer rutiner för uppföljning av kostnader.

Som bilaga till Socialnämndens internkontrollplan redovisas även planerade verksamhetsuppföljningar 2018;

- *Särskilt boende för äldre* – Analys av Öppna jämförelser samt kvalitetsuppföljning enligt Hälso- och sjukvårdslagen. Under år 2018 slutförs även uppföljning/- och analys av mat- och måltidsuppföljning inom boendeenheterna.
- *Bostad med särskild service enligt LSS* – Uppföljning av åtgärdsplaner och verksamhet på Solbacken och Lugnet.
- Kvalitetsuppföljning enligt Hälso- och sjukvårdslagen.